

کوکی چیست و چگونه می‌توان آن را غیرفعال کرد؟

نویسنده: مهران منصوری فر

کوکی چیست؟ یکی از سوالات مهم کاربران وب است. در این مقاله به معرفی کوکی و چرایی استفاده از آن می‌پردازیم. همچنین نحوه غیرفعال کردن آن را نیز می‌آموزید.

برنامه نویسان و توسعه دهندگان وب، روز به روز روش‌های جدیدی را به کار می‌گیرند تا وب‌گردی را ساده‌تر کنند. راحتی استفاده از وب‌سایت‌ها یکی از گزینه‌هایی است که همواره توسعه دهندگان بر آن تاکید دارند. از این رو کوکی‌ها را برای بهبود تجربه کاربران به کار گرفته‌اند. معرفی کوکی، اهمیت استفاده از آن، خطرات احتمالی، چگونگی مسدود کردن کوکی‌ها و روش پاک کردن کوکی‌ها موضوعات مورد بحث ما در این مقاله خواهند بود.

کوکی چیست؟

کوکی (Cookie) عبارت است از؛ یک فایل متنی بسیار کم حجم که از سمت وب‌سایت‌ها ارسال و در مرورگر رایانه یا گوشی ذخیره می‌شود، تا در بازدید بعدی، از اطلاعات ذخیره شده در آن استفاده گردد. کوکی‌ها مواردی مثل اطلاعات ورود، شخصی‌سازی‌ها و ... را ذخیره می‌کنند. احتمالاً برای شما هم پیش آمده، برای بار اول که وارد سایتی می‌شوید، نیاز به وارد کردن اطلاعات کاربری دارید. اما برای دفعات بعدی اطلاعات به صورت خودکار وارد شده و سایت برایتان بارگذاری می‌شود. این کار توسط کوکی‌ها انجام شده است.

به طور کلی کوکی‌ها برای تسهیل در روند بارگذاری سایت برای کاربران کاربرد دارند. وقتی یک وب‌سایت رفتار و سلیقه کاربران را بداند، بهتر می‌تواند خدمات رسانی کند. از این رو کوکی‌ها با اهمیت هستند و اکثر سایت‌ها از آنها استفاده می‌کنند.

[بیشتر بدانید: ریسپانسیو چیست؟ با مزایا و معایب طراحی واکنش‌گرا آشنا شوید](#)

کوکى ها دقيقا چه کارى مى کنند؟

پيش از آنکه به توضيح کاربرد کوکى ها بپردازيم، بهتر است به اين مورد اشاره کنيم که، از کوکى با نام هاى ديگرى مثل کوکى وب سايت، کوکى مرورگر و ... ياد مى شود. در واقع همه اين اسامى يک معنا را دارند.

همانطور که در بندهاى بالاتر اشاره شد، کوکى ها در قالب فايل هاى متنى اطلاعاتى را ذخيره مى کنند، تا ورود به سايت و بخش خدمات رسانى سايت، قابليت شخصى سازى را داشته باشند. در کوکى ها اطلاعاتى براى شناسايى کاربر و علاقه مندى هايش ذخيره مى شوند. از اين اطلاعات در قسمت هاى مختلفى از سايت استفاده مى شود تا تجربه کاربرى را بهبود يابد.

براي مثال مى توان به اين مورد اشاره کرد که اگر يک سايت فروشگاهى از کوکى استفاده کند. شما مى توانيد به عنوان کاربر مهمان و بدون اينکه ثبت نام کنيد، وارد سايت شويد. سپس اقدام به افزودن محصولات به سبد خريد کنيد، بدون اينکه خريدتان را تکميل کنيد از سايت خارج شويد. براى بار ديگر که وارد سايت شويد، خواهيدديد که همه محصولاتى که در سبد خريدتان بود هنوز همانجا هستند. اين کار را کوکى ها انجام داده اند و همه اطلاعات را ذخيره کرده اند.

يکى ديگر از کاربرد کوکى ها براى کاربران اين است که، کوکى ها کمک مى کنند تا کاربر از شر تبليغات آزاردهنده رهاى يابد. پس از آنکه کاربر هر تبليغ را مى بندد، يک کوکى در مرورگر ذخيره مى شود تا بار ديگر تبليغ به کاربر نشان داده نشود.

با اينکه کوکى پديده نوظهورى نيست اما هنوز هم سوال اساسى بسيارى از کاربران وب اين است که کوکى چيست؟

طرز کار کوکى را اگر بخواهيم به صورت کلى شرح دهيم اينگونه است؛ وب

سایت اطلاعات مورد نیاز برای شناسایی کاربران را به در مرورگر هر کاربر ذخیره می‌کند و در مراجعه بعدی، ابتدا سایت از مرورگر می‌خواهد تا فایل کوکی ذخیره شده در حافظه رایانه را بازخوانی کند و بر اساس اطلاعات موجود در کوکی‌ها، سایت طبق سلیقه کاربر بارگذاری می‌شود. اگر کوکی‌ها حذف شده باشند سایت مجدداً آنها را ایجاد و ارسال می‌کند. دلیل اصلی استفاده از کوکی این است که در پروتکل HTTP هر درخواست از درخواست دیگر به صورت مستقل انجام می‌شود و سرورها قادر به دسته‌بندی درخواست‌های متعدد کاربران نیستند. با ذخیره اطلاعات کاربران در قالب کوکی مشکل حل شده و به این صورت درخواست‌های هر کاربر برای سرور سایت، قابل شناسایی خواهد بود. از دیگر کاربردهای کوکی به جز شناسایی کاربر می‌توان به بررسی آماری سایت‌ها، هدفمند سازی تبلیغات، ذخیره تنظیمات و ... اشاره کرد.

انواع کوکی‌ها کدامند؟

همه کوکی‌ها مثل هم نیستند و به دسته‌های مختلفی دسته‌بندی می‌شوند.

شوند. اما به صورت کلی دو نوع کوکي وجود دارند. کوکي هايي که مستقيماً به وب سايت مربوط مي شوند، را کوکي اول شخص «first-party Cookie» مي گويند و آنهايي که توسط اشخاص ثالث ايجاد مي شوند را کوکي سوم شخص «third-party Cookie» مي نامند.

اما تفاوت اين دو نوع کوکي چيست؟ از لحاظ فني بين کوکي اول شخص و شخص ثالث هيچ تفاوت اساسي وجود ندارد. بايد بدانيد که هر کوکي مالکي دارد که همين موضوع باعث نامگذاري آن شده است.

کوکي اول شخص مستقيماً توسط همان سايتي که در حال بازديد از آن هستيد ايجاد مي شود. اما بياييد تصور کنيم که شما در حال بازديد از سايتي هستيد، که يک ويدئو از يوتيوب را هم در محتوايش دارد. در اين صورت يوتيوب براي آن ويدئو، کوکي هاي خاص خودش را ايجاد مي کند که به آنها کوکي شخص ثالث يا سوم شخص مي گويند.

همه کوکي هايي که توسط دامنه ديگري به جز دامنه اي که در حال بازديد از آن هستيد ايجاد مي شوند، کوکي شخص ثالث مي باشند. مثل تبليغات ... 9

کوکي هاي شبکه هاي اجتماعي نيز از نوع شخص ثالث هستند و با ردبابي فعاليت هاي کاربر مي توانند تبليغات هدفمند را براي شما ارسال کنند. مي توان به صورت کلی کوکي هاي شخص ثالث مسدود کرد. فرآيند انجام اين کار در مرورگر هاي مختلف متفاوت است.

اما از يک ديگر نيز کوکي ها قابل بخش بندي هستند و به دو دسته کوکي موقت «session cookies» و کوکي دائمي «persistent Cookies» تقسيم مي شوند. کوکي هاي موقت تا زماني که کاربر در حال بازديد است کاربرد دارند و با بستن سايت منقضي مي شوند. اما کوکي هاي دائمي

برای دفعات بعدی مراجعه نیز به کار می روند و تا زمان تاریخ انقضاء همچنان قابل استفاده هستند. حتی برخی کوکی ها پس از انقضاء نیز می توانند توسط وب سایت ها بروز رسانی شوند و برای بار دیگر مورد استفاده قرار گیرند.

استفاده از کوکی برای کدام سایت ها مناسب است؟

استفاده از کوکی محدود به سایت های خاصی نمی شود و همه وب سایت ها می توانند از کوکی استفاده کنند. یکی از سایت های پرکاربرد که می توان به آن اشاره کرد گوگل است. گوگل با استفاده از کوکی ها تجربه کاربری افراد را بهبود بخشیده و در مراجعات بعدی مورد استفاده قرار می دهد. با این کار افراد به آنچه که می خواهند زودتر می رسند.

انواع سایت های فروشگاهی، خبری، گردشگری، خدماتی، مسافرتی، علمی و ... می توانند از کوکی استفاده کنند. آنطور که گفته شده هر وب سایت برای هر کاربر می تواند حداکثر ۲۰ کوکی ارسال کند و حجم هر کوکی نیز می بایست کمتر از ۴ کیلوبایت باشد. به این ترتیب در استفاده از کوکی ها محدودیت ها و قوانینی وجود دارد.

[بیشتر بخوانید: AMP چیست و چه تاثیری در سئوی سایت شما دارد؟](#)

آیا کوکی می تواند مضر باشد؟

به صورت معمولی یک کوکی نمی تواند مضر و خطرناک باشد. چرا که یک فایل متنی ساده و کم حجم نمی تواند مشکل ساز باشد. درست است که در کوکی ها اطلاعات ورود کاربران نیز ذخیره می شوند. اما این به معنای ذخیره شدن رمزهای ورود نیست، بلکه اطلاعات در کوکی ها به صورت ترکیبی از حساب کاربری، اطلاعات کامپیوتر و اطلاعات مرورگر ذخیره می شود.

به این ترتیب اگر این کوکی توسط رایانه و مرورگر دیگری مورد استفاده قرار

گیرد، از طرف وب سایت، معتبر شناخته نمی‌شود. ترکیبی از آیدی، مرورگر و رایانه این امکان را به وجود می‌آورد تا هر رایانه به عنوان یک کاربر جدید شناسایی شود و به این صورت جلوی سوء استفاده از کوکی‌ها گرفته می‌شود.

هیچ گذرواژه‌ای در کوکی‌ها ذخیره نمی‌شود از این بابت جای نگرانی وجود ندارد. همینطور در صورت مشاهده رفتارهای غیر عادی می‌توان دسترسی کوکی‌ها را محدود کرد و تاریخچه کوکی‌ها را پاک کرد.

آیا ویروس‌ها می‌توانند از طریق کوکی وارد رایانه شوند؟

کوکی‌ها به دلیل ماهیت ساختاری و محدودیت‌هایی که دارند قادر به انتقال ویروس یا بدافزار به داخل رایانه کاربران نیستند. از این بابت جای نگرانی نیست و هیچ‌کسی نمی‌تواند ویروسی شدن رایانه‌اش را به کوکی‌ها نسبت دهد. از طرفی کوکی‌ها قادر به خواندن اطلاعات موجود در هارد رایانه نیستند، همچنین توانایی اجرای برنامه‌ای را ندارند. به این ترتیب همه خطر‌هایی که احتمال می‌رود یک بدافزار بتواند ایجاد کند رد می‌شود.

سرقت کوکى چيست؟

همانطور که خواندید کوکى یک فایل متنى بى خطر است که نه مى تواند وىروسى را انتقال دهد و نه مى تواند محتويات هارد درايو را بخواند. و از طرفى هر کوکى مخصوص یک رایانه یا گوشى است. با این همه تدابیر امنیتی که وجود دارد باز هم هکرها بیکار ننشسته و از طریق سرقت کوکى اقدام به کلاهبرداری مى کنند.

طبیعتا سرقت اطلاعات از طریق کوکى کار چندان ساده ای نیست، اما امرى محال و نشدنى هم نیست.

سرقت کوکى به این صورت انجام مى گیرد که هکر توسط ابزار خاص بین راه کاربر و سایت قرار مى گیرد و بسته های اطلاعاتى رد و بدل شده را کپی مى کند. پس از آنکه کوکى مناسب را یافت با اعمال تغییراتی، به جای رایانه کاربر، اطلاعات رایانه و مرورگر خود را وارد مى کند و به این ترتیب مى تواند وارد اکانت کاربر شود؛ البته بدون استفاده از رمز ورود!

داده های موجود در کوکى به صورت عدد ذخیره مى شوند و کسى که این سرقت را انجام داده مى بایست بداند چطور اطلاعات رایانه خود و رایانه کاربر را جایگزین کند.

پس از آنکه کوکى تقلبى آماده شد، دیگر سایت قادر به شناسایی اصلی بودن یا تقلبى بودن کوکى نبوده و به راحتی هکر وارد سایت خواهد شد. از آن به بعد هر کارى که فرد سودجو بخواهد، مى تواند از طریق اکانت کاربر انجام دهد. تصور کنید که هکر بتواند وارد حساب بانكى کاربر شود، آن وقت چه خواهد شد؟

نوعى از کوکى ها در شبکه های اجتماعى مثل توییتتر و فیسبوک به کار مى روند و با نام کوکى های ردیاب «tracking cookies» شناخته مى شوند و

با هدفى به جز راحتى کاربر ساخته شده اند. اين کوکى ها در واقع رفتار کاربر را ردیابى مى کنند، تا تبلیغات متناسب با سلیقه کاربر را برايش پیشنهاد دهند. اين کوکى ها اطلاعات بسيارى را مى توانند ردگیری کنند. خوشبختانه مى توان با غير فعال سازى آنها امنيت را بالا برد.

با تغيير تنظیمات در مرورگر يا اپلیکیشن مورد نظر مى توانید ردیابى توسط اين کوکى ها را مسدود کنید.

آيا مجاز دانستن کوکى ها کار درستی است؟

هیچ اجبارى وجود ندارد، تا کاربرى اجازه ارسال کوکى را به وب سایتى بدهد. همواره مى توان به صورت ناشناس به وبگردى پرداخت و هیچ یک از کوکى ها را مجاز ندانست. اما اين کار دشوارى هاى را با خود به همراه دارد. مثلا هر بار که بخواهید به شبکه هاى اجتماعى وارد شوید يا از سرويس هاى گوگل استفاده کنید. بايد اطلاعات لاگین شدن را به صورت دستى وارد کنید و همچنین تنظیمات مورد نظرتان را دوباره انجام دهید. اين کار مى تواند بسيار وقت گیر باشد.

بايد گفت اگر از کاربران معمولى وب هستيد، جای نگرانى نيست، چرا که سرقت اطلاعات از طريق کوکى کار چندان راحتى نيست که هکر ها وقت بگذارند و اطلاعات حساب شما را به دست آورند. معمولا شرکت هاى بزرگ مورد حمله چنين افرادى قرار مى گیرند تا بتوانند از اين طريق به پول يا هر خواسته ديگرى برسند.

اگر اطلاعات بسيار مهمى در اکانت شما وجود نداشته باشد يا فرد معروفى نباشيد، تقريبا مى شود گفت به هیچ وجه مورد توجه هکر ها قرار نخواهيد گرفت. اما اگر مى خواهيد جانب احتياط را رعايت کنید خيلى ساده مى توانيد کوکى ها را مسدود کرده و به صورت امن وبگردى کنید.

بیشتر بخوانید: [ماتگ چيست و چطور به سئوى سايت شما کمک مى کند؟](#)

هر کوکى از چه بخش هاى تشکيل شده است؟

هر کوکى خود داراى بخش هاى متفاوتى است که باعث مى شود کاربران به راحتی شناسايى شوند.

بخش هاى تشکيل دهنده کوکى عبارتند از:

Domain

نام و آدرس وب سايتى که کوکى را ايجاد کرده است، را مشخص مى کند.

Path

مسير دایرکتورى ها را مشخص مى کند.

Content

در اين بخش تمام اطلاعات مورد نیاز سايت برای ورود دوباره کاربر و سوابق گذشته ذخيره مى شود.

Expire

همانطور که پیشتر گفته شد، کوکى ها تاریخ انقضاء دارند و در اين بخش اطلاعات مربوط به تاریخ انقضاء ذخيره مى شوند.

Secure

اطلاعات امنيتى کوکى که مربوط به سرويس دهنده هاى امن مى شود در اين قسمت ذخيره مى شوند.

مزایا و معایب کوکى ها

به طور کلی مى توان کوکى ها را سودمند دانست. بدون وجود کوکى ها اینترنت به شکل امروزی که استفاده مى کنیم نبود و برای ورود به هر شبکه اجتماعى یا سایت باید اطلاعات مربوط به اکانت را هر بار وارد مى کردیم و بسیاری از تنظیمات دیگر را انجام مى دادیم.

برخی از وب سایت ها به کاربران این امکان را مى دهند تا صفحات سایت را بر اساس سلیقه شخصى خود بیارایند و انواع تنظیمات را پیاده سازی کنند. از آنجایی که کاربران دوست ندارند، برای دفعات بعدی همه این شخصى سازی ها را اعمال کنند، کوکى ها در اینجا به کار خواهند آمد و همه چیز را ذخیره مى کنند تا در مراجعات بعدی، کاربر همان چیزى را ببیند که در بازدید قبلى آن را تنظیم کرده است.

کوکى ها مى توانند رفتار کاربر را زیر نظر بگیرند و شرکت های تبلیغاتی بر اساس تمایلات کاربران، اقدام به تبلیغات آنلاین کنند. اگر چه کاربران این سیستم را دوست ندارند اما برای شرکت ها مفید است.

در یک سایت فروشگاهی کوکى حکم سبد چرخ دار خرید را دارد. هر محصولی که انتخاب مى کنید توسط کوکى در سبد خرید ذخیره شده و در نهایت که برای خرید نهایی اقدام کردید همه محصولات انتخابی لحاظ مى شوند.

هیچ سایتی نمى تواند کوکى سایت دیگری را از مرورگر شما بخواند، از این لحاظ نمى تواند خطرناک باشد. تنها راه درز اطلاعات از طریق کوکى، سرقت کوکى است. و تنها راه حل این مشکل این است که هر چند وقت یک بار همه کوکى ها را حذف و مجددا در سایت ها وارد شوید.

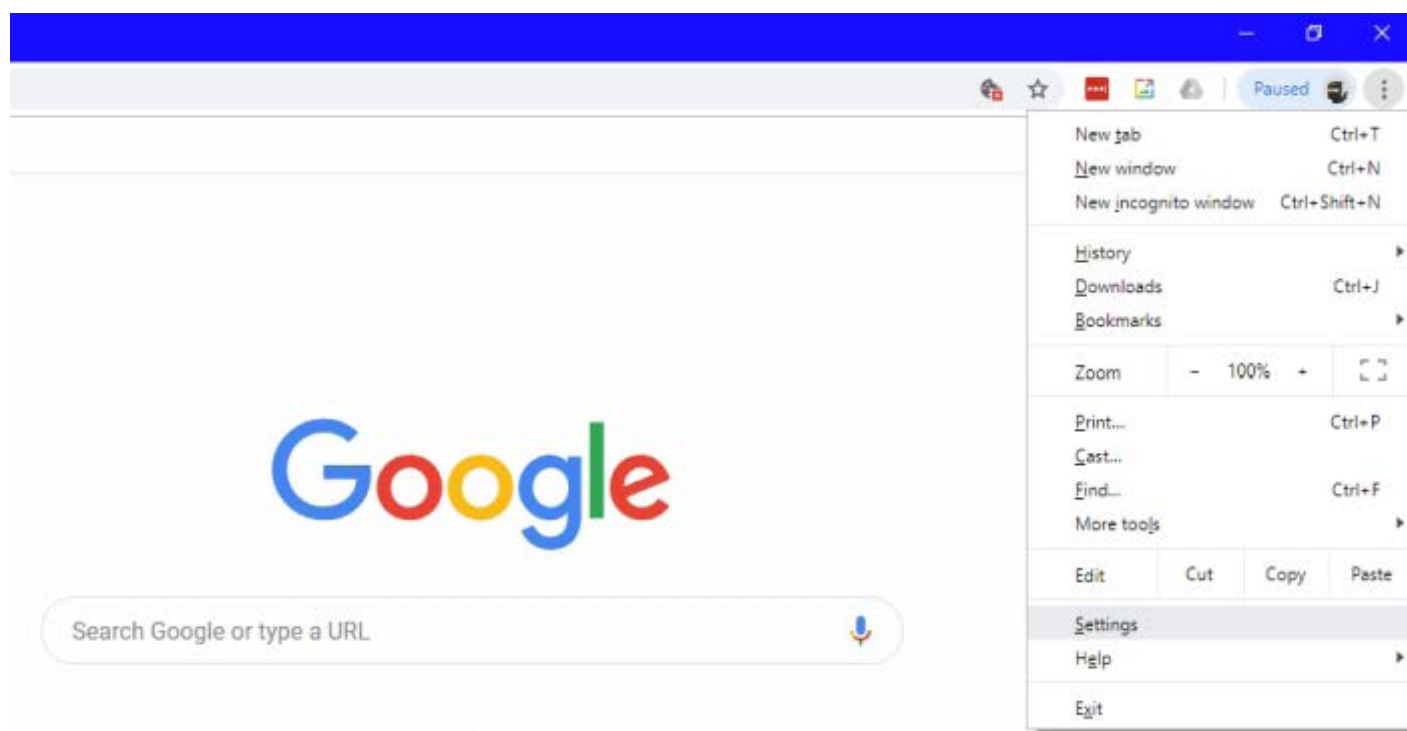
بیشتر بدانید: [رابط کاربری چیست؛ با اصول و فرآیند طراحی ال آشنا شوید](#)

چطور کوکي ها را پاک کنیم؟

پاک کردن کوکي ها از طريق بخش تنظیمات مرورگر رایانه يا گوشی شما قابل انجام است. از آنجايی که انواع مرورگر های وب برای رایانه و گوشی ها وجود دارند، در این مقاله آموزش های مربوط به مرورگر گوگل کروم «Chrome» که محبوب ترین در این عرصه است را دنبال می کنیم.

— مرورگر Chrome را باز کنید.

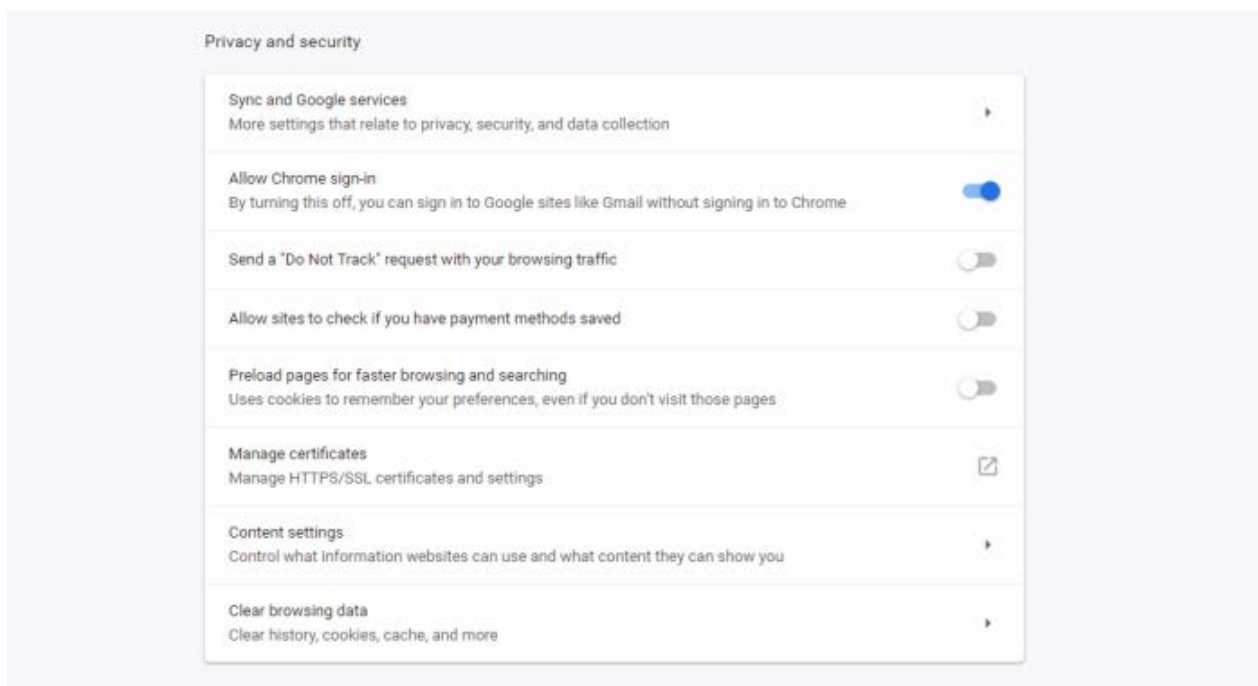
— در صفحه نخست، بخش بالایی، روی منویی که به صورت سه نقطه است کلیک کنید.

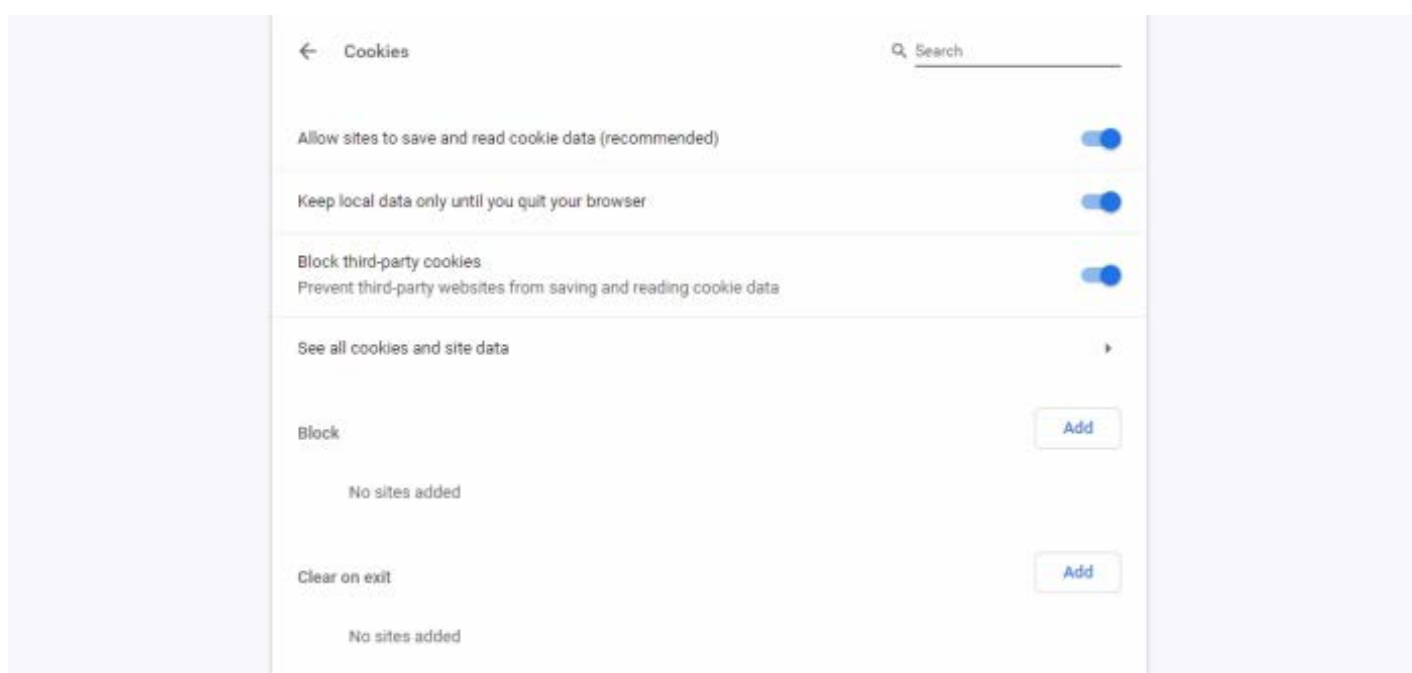
— در منوی باز شده گزینه تنظیمات را انتخاب کنید.

— پس از ورود به تنظیمات روی گزینه «پیشرفته» «Advanced» که در انتها قرار دارد، کلیک کنید، تا امکانات مدیریتی بیشتری در اختیارتان قرار گیرند.

کوکي چيست و چگونه مي توان آن را غير فعال کرد؟

— وارد بخش «حریم خصوصی و امنیت» شوید و روی گزینه «پاک کردن تاریخچه جستجو» «Clear browsing data» کلیک کنید.

— در این قسمت کوکی‌ها، داده‌های ذخیره شده توسط مرورگر و سابقه جستجو که در گوگل کروم ذخیره شده اند را، می‌توانید مشاهده کنید. تیک مربوط به هر کدام را که فعال کنید، با کلیک روی «پاک کردن» همه داده‌ها حذف خواهند شد.

غیرفعال کردن کوکی‌ها

— برای غیرفعال کردن کوکی‌ها، همان مسیر بالایی را دنبال کنید، پس از ورود به بخش «حریم خصوصی و امنیت» وارد بخش «تنظیمات محتوا» «Content settings» شوید. در اینجا روی «کوکی‌ها» کلیک کنید و در صفحه باز شده امکاناتی برای مدیریت کوکی‌های اول شخص و سوم شخص وجود دارند. به راحتی می‌توانید این دسترسی‌ها را فعال یا غیرفعال کنید.

پاک کردن و مسدود کردن کوکی‌ها در گوشی اندروید

— در تلفن یا تبلت اندروید، برنامه Chrome را باز کنید.

— در قسمت بالا، روی منوی سه نقطه، کلیک کنید و از منوی باز شده گزینه تنظیمات را انتخاب کنید.

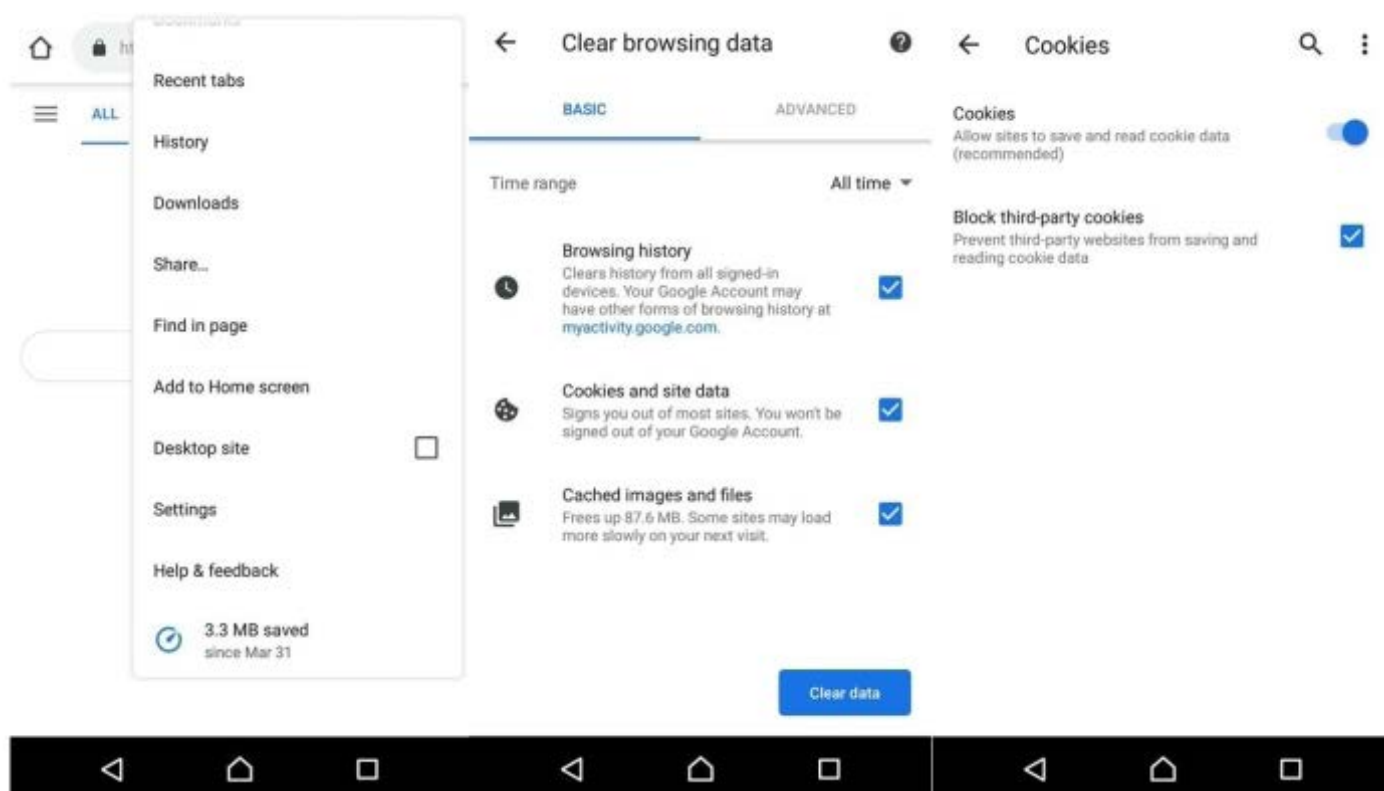
— وارد «حریم خصوصی» «privacy» شوید.

— صفحه را به پایین اسکرول کنید و گزینه «پاک کردن داده‌های جستجو» «Clear browsing data» را انتخاب کنید.

— در این صفحه به سوابق جستجو، کوکی‌ها و سایر داده‌های ذخیره شده دسترسی دارید. می‌توانید کوکی‌ها را انتخاب و پاک کنید.

برای مسدود کردن کوکی‌ها در گوشی می‌توانید به این صورت عمل کنید.

پس از ورود به تنظيمات گوگل کروم، وارد بخش «تنظيمات سايت» «site settings» شويد. کوکي ها را انتخاب کنيد و در صفحه جديد باز شده مي توانيد آنها را فعال يا غير فعال کنيد.

چطور به صورت امن جستجو کنیم؟

همه مرورگر ها امکاناتی برای مرور امن دارند. این گزینه برای جستجو در وب، بدون ثبت هیچ تاریخچه جستجو یا کوکي کاربرد دارد. در مرورگر کروم با کلیک روی منوی سه نقطه در بالای صفحه، کافيست گزینه «new incognito window» را انتخاب کنيد تا پنجره جديدي باز شود. حال با خيال راحت مي توانيد به صورت ناشناس و بدون هيچ ردپايي به وبگري مشغول شويد.

سخن پايانى

کوکى ها براى کاربرى ساده تر سايت ها طراحي و توسعه داده شده اند. اين فايل هاى متنى مى توانند اطلاعاتى را ذخيره و براى مراجعات بعدى مورد استفاده قرار گيرند. کوکى ها براى هر مرورگر و دستگاه به صورت اختصاصى نوشته مى شوند تا از کلاهبرداری جلوگیری شود.

با اينکه موارد امنيتى در مورد کوکى ها رعايت مى شود، اما کاربران نيز مى توانند کوکى ها را مسدود کنند. در صورت پاک کردن و مسدود کردن کوکى ها بايد براى هر بار ورود به سايت، اطلاعات کاربرى مجددا وارد شوند.

نظر شما در مورد کوکى چيست؟ آيا راحتى در ورود به سايت ها را ترجيح مى دهيد يا اينکه مرور امن را انتخاب مى کنيد.